

**Främjande av delaktighet
bland kvinnor med flyktingbakgrund
i Borgå stad**

Christina Klahr, Marianna Valkama, Pontus Vilhelmsson

09.02.2023

Sammandrag

Fakultet: Statsvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors Universitet

Utbildningsprogram: Magisterprogrammet i samhällsvetenskaper

Studieinriktning: Socialt arbete

Författare: Christina Klahr, Marianna Valkama, Pontus Vilhelmsson

Arbetets titel: Främjande av delaktighet bland kvinnor med flyktingbakgrund i Borgå stad

Arbetets art: Praktikforskning

Månad och år: Februari 2023

Sidantal: 29

Nyckelord: Delaktighet, flyktingbakgrund, kvinnor, integration

Förvaringsställe: -

Övriga uppgifter: -

Sammandrag:

Syftet med denna forskning var att identifiera potentiella utmaningar och utvecklingsidéer för att främja delaktighet bland kvinnor med invandrarbakgrund i Borgå stad. Datainsamlingen genomfördes genom semi-strukturerade intervjuer med socialarbetare och socialhandledare vid Borgå stads invandrantjänster. Som stöd användes Borgå stads *Program för att främja invandrades integration 2022–2024* samt tidigare forskning. Som dataanalysmetod användes kvalitativ innehållsanalys och den insamlade materialet fördelades på tre olika samhällsliga nivåer (makro-, meso och mikro-nivå). Den teoretiska referensramen innefattar Diaz (1997) integrationsteori samt Mattsson (2015) teori om intersektionalitet.

Rapporten belyser de professionellas tolkning av begreppet delaktighet och faktorer som gör det utmanande för kvinnor med flyktingbakgrund att vara delaktiga. Exempelvis svårtillgänglig information från myndigheter, tids- och resursbrist inom social- och hälso-tjänster, kulturella normer, utbildningsnivå och könsroller har identifierats som ytterliga beståndsdelar som behöver beaktas i delaktighetsarbetet. Faktorerna underlättar förståelsen om varför det kan finnas diverse hinder i deras liv under utformandet av tänkbara tillvägagångssätt att främja kvinnornas delaktighet. Det blev tydligt att detta behöver åstadkommas på både makro-, meso- och mikronivå.

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	5
2. Praktikforskningskontext	6
2.1 Praktikforskning.....	6
2.2 Praktikforskningens verksamhetsmiljö.....	8
2.2.1 Kommunens ansvar.....	8
2.2.2 Invandartjänsterna.....	9
2.3 Arbetsfördelning i forskningsgruppen	10
3. Syfte och frågeställningar	11
4. Bakgrund och tidigare forskning.....	11
4.1 Begreppsförklaringar och definitioner	11
4.1.1 Integration	12
4.1.2 Delaktighet.....	12
4.1.3 Flykting	12
4.2 Tidigare forskning.....	12
5. Teoretisk ram	14
5.1 Diaz integrationsteori.....	14
5.2 Intersektionalitet	15
6. Forskningsmaterial och analysmetod.....	16
6.1 Forskningsmaterial.....	16
6.2 Analysmetod	17
6.3 Forskningsetiska frågeställningar	17
7. Resultat	18
7.1 Delaktighet.....	18
7.2 Utmaningar och barriärer i främjande av delaktighet	20
7.2.1 Utbildning	20
7.2.2 Kulturella skillnader.....	20
7.2.3 Språket och kommunikation	22
7.2.4 Digitala plattformar.....	22
7.2.5 Tids- och resursbrist.....	22
7.2.6 Andra utmaningar	23
7.3 Möjligheter att sänka tröskeln till delaktighet.....	24
7.3.1 Makronivå.....	25
7.3.2 Mesonivå.....	26

7.3.3 Mikronivå:.....	28
8. Diskussion och utvecklingsidéer.....	30
8.1 Diskussion av resultaten	30
8.2 Utvecklingsidéer	32
8.3 Framtida forskning.....	33
Litteraturförteckning	34
Intervjuguide	37
Informationsbrev.....	38
Samtyckesblankett	39

1. Introduktion

I Borgå stads *Program för att främja integrationen av invandrare 2022–2024* avses “med integration i samhället [...] varje invandrades individuella process som syftar till att stärka hens möjligheter att delta i samhället och därigenom hens upplevelse av delaktighet” (2022, s. 6). Delaktighet definieras i detta dokument som följande: “Som delaktig deltar invandraren i olika processer, hen kan påverka hur saker och ting utvecklas samt också ta ansvar för följderna. I denna bemärkelse är delaktigheten en resurs och en möjlighet som beskriver medlemskap och tillhörighet” (2022, s. 3). Invandrarenheten i Borgå har upptäckt att många kvinnor med flyktingbakgrund har blivit hemmasittande med deras barn och de strävar efter att motverka detta problem. Genom ny forskning önskar de att undersöka de befintliga barriärer och utmaningar som dessa kvinnor möter och potentiella förbättringsområden för att motverka detta fenomen. Invandrarenheten i Borgå har uttryckt behovet av att uppmuntra kvinnor med flyktingbakgrund till delaktighet. Syftet med denna studie är att identifiera möjligheter att sänka tröskeln för delaktigheten i samhället bland kvinnor med flyktingbakgrund.

Forskningsämnet förefaller sig vara väldigt komplext då det finns en mängd bakomliggande orsaker varför dessa personer blir inaktiva och har svårigheter att bli delaktiga i samhället. Tidigare bakgrund i hemlandet, kommunikationssvårigheter, könsnormer och låga utbildningsnivåer är något som tidigare forskning identifierat som påverkande faktorer för social integration (Diaz, 1997; Albrecht et al., 2021; Kainat, Eskola & Widén, 2021). Tidigare forskning uppmärksammar detta och framhäver vilka konsekvenser utanförskap i samhället kan leda till. Jämställdhetsmyndigheten (2022) påstår exempelvis att utlandsfödda kvinnors låga arbetskraftsdeltagande är svåröverskådligt och att det rör sig om strukturella, systemiska samt individuella utmaningar. Exempel på olika problem är diskriminering, låga utbildningsnivåer och bristande språkkunskaper med flera. Vidare nämns bristen på tillgänglig forskning som ett hinder för att kunna skapa en större förståelse kring fenomenet.

Gustafsson, Fabricius och Avdeitchikova (2021) lyfter fram att många kvinnor avviker från de nordiska integrationsprogrammen vilket medför konsekvenser för delaktigheten och integrationen i samhället. Detta kan leda till svårigheter att förvärva sig ett arbete, inhämta viktig kunskap om samhället samt lära sig språket. Några förklaringsexempel är brist på motivation, inkomst från maken, vård av barn samt psykologiska och hälsoproblem. Det kan även bero på bristfällig information om integrationsprogrammen. Diaz (1997) skriver om

svårigheter med språkinläring och identifierar potentiella orsaker på en individnivå som kan vara bristande motivation, låg utbildningsnivå, komplicerade familjeförhållanden eller försämrad hälsa. Kön nämns också som en viktig faktor att ta i beaktning vilket kan härledas till kvinnors roll i hemlandet och det nya landet de har flyttat till. Då kvinnor kan möta hinder när de intar nya roller som kommer i konflikt med deras tidigare kulturella normer som de är vana vid (Berry, 1997).

Kontakt med personer från värdlandet nämns som en viktig faktor i studier för en lyckad integration. Diaz (1993) menar att återskapandet av ett socialt liv är ett av de viktigaste behoven för invandrare i det nya landet. Diaz (1993) fortsätter och förklarar att denna process att hitta gemenskap, sociala nätverk och relationer kan vara en långdragen och plågsam för den enskilde. Det sociokulturella perspektivet inom integration där vikten ligger på hur väl immigranter skapar kontakter med det nya värdlandet medans de behåller deras egen kultur (Berry, 1997).

Både värdlandet och flyktingar behöver balans i skapandet av förståelse av kulturella skillnader, troendeformer och sociala liv. Den sociala processen av integration till värdlandet förutsätter att flyktingar lever sida vid sida med lokalbefolkningen fritt från diskriminering (United Nations High Commissioner for Refugees, 2015).

2. Praktikforskningskontext

2.1 Praktikforskning

Praktikforskning är en obligatorisk kurs i magisterprogrammet i samhällsvetenskaper med inriktningen socialt arbete vid Helsingfors universitet och består av 10 studiepoäng. Universitetet samarbetar med flera olika kommuner i Finland som deltar i praktikforskningen (Helsingfors Universitet, 2021 a, b).

Praktikforskning är en fråga om en nyfikenhet inför praktiken, om att skapa vetenskaplig kunskap med praktiskt värde, om att beskriva, analysera och förklara praktiken och att använda denna kunskap för att utveckla praktiken. (Julkunen 2014, s. 1)

Praktikforskning kan ses som utveckling och forskning inom socialt arbete. Praktikforskning inom socialt arbete är en koppling till den sociala sektorns praxis, utveckling av koncept, metoder och idéer, strävan att utveckla dokumentation och partnerskaps baserade

samarbetsrelationer, samt sträva till att förstärka det sociala perspektivet i det politiska beslutsfattandet (Satka et al., 2016).

Med denna forskningsrapport önskas att belysa befintliga underliggande faktorer som kan finnas närvarande i dessa kvinnors liv som försvagar möjligheten och motivationen att bli delaktiga i samhället. Forskningsrapporten kommer att publiceras på internet och den intervjuade enheten får dessutom forskningsrapporten. Förutom att genom intervjuerna göra socialarbetare och socialhandledare mera medvetna om forskningstemat, kan resultaten användas av Borgås invandrantjänsterna i samarbete med andra aktörer. Borgås invandrantjänster och vuxensocialarbete kunde till exempel ha ett nätverksmöte med andra aktörer inom integrationsverksamheten och servicebrukare, för att diskutera forskningsresultat och samtidigt möjliga praktiska åtgärder i Borgå. Här kunde man också använda sig av de forum och nätverk som redan finns: den sektorsövergripande invandrarkommittén, det mångkulturella forum och invandrantjänsternas klientjury. Dessutom kunde studien fungera som en kartläggning innan den strukturella förändringen som SOTE-reformen bringar med sig.

Studien genomfördes på uppdrag av och i samarbete med Borgå stads invandrantjänst. Enheten var delaktig genom att tillhandahålla forskargruppen med möjligheten att erbjuda informanter för den kvalitativa intervjustudien. Den ursprungliga planen för denna praktikforskning var att intervjua professionella från både invandrarenheten och vuxensocialarbete. Efter några veckor blev det dock tydligt att detta inte var genomförbart och den originella idén behövdes korrigeras. Denna problematik uppstod på grund av den rådande SOTE-reformen som har inneburit en ökad arbetsbelastning för de professionella, vilket ledde till svårigheter i samarbetet med de två enheterna i form av en välfungerande kommunikation och möjliggörande av intervjurespondenter. Därför skiftades fokus sedan till att intervjua professionella endast från invandrarenheten och att stödja resultaten med Borgås *Program för att främja invandrares integration 2022–2024* och tidigare forskning. Denna förändring innebar att också forskningsfrågorna behövdes modifiera en aning för att säkerställa att de skulle kunna besvaras på ett adekvat sätt, så endast en enhet var delaktig i intervju skedet.

2.2 Praktikforskningens verksamhetsmiljö

2.2.1 Kommunens ansvar

Ansvar för åtgärder som främjar invandrarintegration är enligt 2 kap. 6 § i integrationslagen fördelad på olika aktörer. Förutom arbets- och näringsförvaltningen och med SOTE-reformen de nya välfärdsområdena är det kommuner som ordnar integrationsfrämjande tjänster som en del av deras baservice.

Till kommunens ansvar hör planering och organisering av integrationsfrämjande program enligt integrationslagen. Kommunens kommunfullmäktige skall godkänna integrationsplanen och planen skall granskas minst vart fjärde år. Till kommunens ansvar hörs även sektoröverskrivande samarbete med Folkpensionsanstalten, närings-, trafik- och miljöcentralen samt arbets- och näringsbyrån. Privata sektorns organisationer kan också ta del i det integrationsfrämjande arbetet, men kommunen bör utvidga organisationernas och invandrarnas deltagande (Kompetenscentret för integration av invandrare, 2021).

Kommunens integrationsfrämjande program enligt lagen innehåller:

- En redovisning hur integrationsprogrammet har en samhörighet till den strategiska planeringen och bevakningen av kommunen
- En redovisning för hur allmänna tjänster i kommunen är anpassade till invandrare, speciellt integrationsfrämjande åtgärder
- Information om vilken myndighet ansvarar i kommunen för koordineringen av stödande och integrationsfrämjande åtgärder
- En redovisning för integrationsfrämjande arbete med barn och unga
- En redovisning för hur kommunen kan förstärka social identitet och främja integration bland arbetslösa med invandrarbakgrund
- En mångårig redovisning för anvisandet av flyktingar till kommunen och integrationsfrämjande
- En redovisning för främjande av bra etniska relationer och kommunikation mellan olika kulturer
- En redovisning för uppdatering och bevakning av kommunens integrationsfrämjande program (Kompetenscentret för integration av invandrare, 2021).

På Borgå stads hemsida (u.å.) går det att läsa att det bor 3696 invandrare i staden (ca. 7,3 % av befolkningen) som kommer från ungefär 100 olika länder. Största delen av de utländska

medborgarna har kommit till Borgå på grund av arbete eller familjeband. Av stadens invandrare är ungefär en tredjedel flyktingar, det vill säga kring 1200 människor eller 2,4% av befolkningen.

I Borgå stads *Program för att främja invandrares integration 2022–2024* delas tjänsterna till stöd för integration i fyra grupper (figur 1):

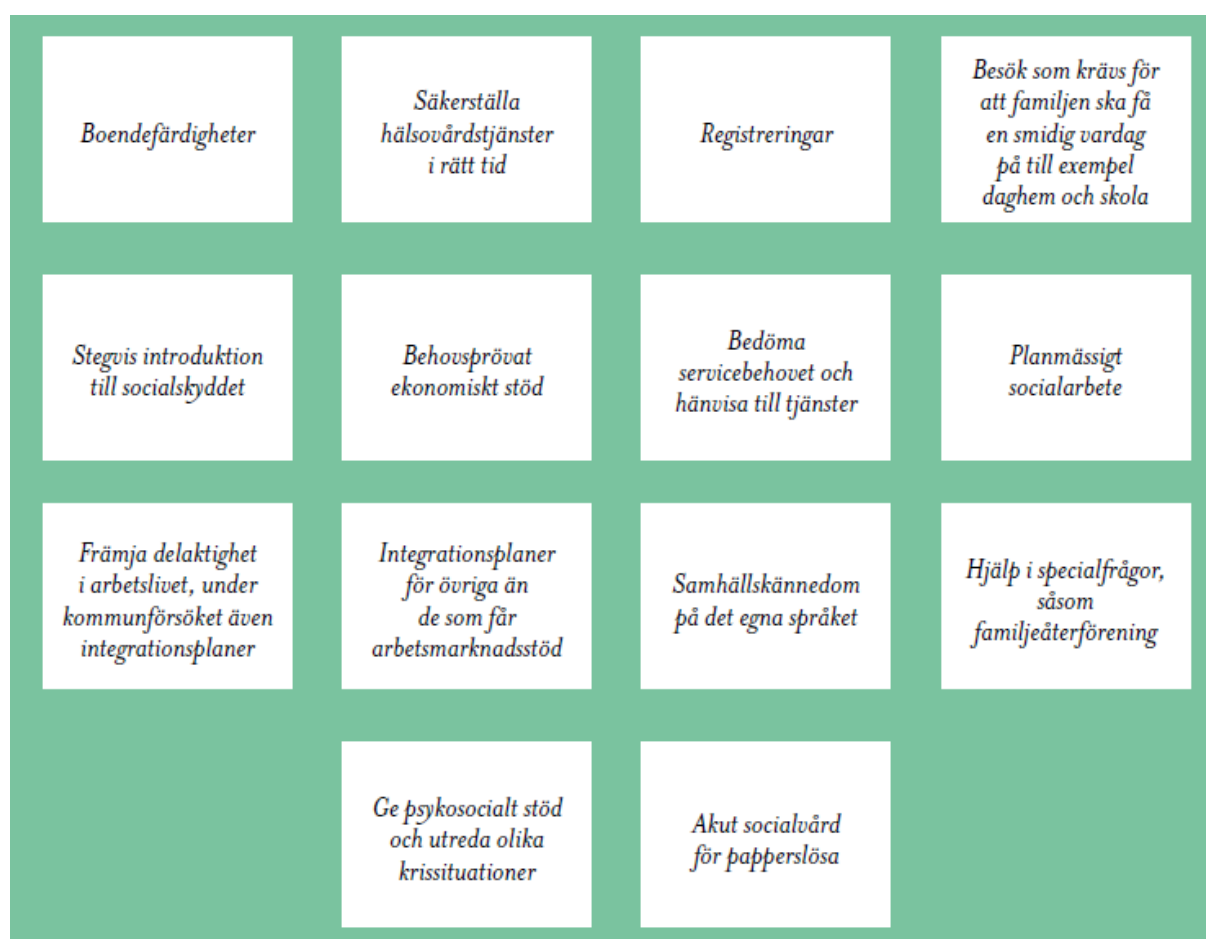

Figur 1: Borgås tjänster till stöd för integration (Borgå stad 2022, s. 8)

2.2.2 Invandrartjänsterna

”I Borgå är invandrartjänsterna en socialtjänst för integration i det första skedet för personer som får internationellt skydd, offer för människohandel och papperslösa.” (Borgå stad 2022, s. 9). Kvinnor med flyktingbakgrund är vanligtvis klienter hos invandrartjänsten under tre år,

varefter de flyttas antingen till en annan socialtjänst (som t.ex. vuxensocialarbete eller familjetjänsten) eller till basservicen. Verksamheten omfattar mottagnings servicen, upprättning av integrationsplanen samt rådgivning och handledning i olika frågor. Till den inledande mottagnings servicen för kvotflyktingar hör bland annat ordnande av den första bostaden och information om nya anlända flyktingar till hälsovården, skolväsendet, daghemmen och övriga nödvändiga aktörer. Dess vidare görs hembesök, introduceras flyktingarna till närmiljön och användningen av hälsotjänster samt ges annan nödvändig stöd (Borgå stad 2022, s. 9). Rådgivning och handledning ger invandrartjänsterna i olika områden som illustrerad i figur 2:

Figur 2: Rådgivning och handledning inom invandrartjänsterna (Borgå stad 2022, s. 10)

2.3 Arbetsfördelning i forskningsgruppen

Arbetsfördelningen blev så jämn fördelad inom forskningsgruppen som möjligt, vilket har fungerat bra processen igenom. Planeringsarbetet har utförts tillsammans då det har gemensamt beslutats strukturen på forskningen. Studiens olika moment delades upp bland

forskarna så alla har ansvarat för sin del. Sedan lästes de olika delarna tillsammans igenom och potentiella förbättringsområden diskuterades. Detta har även gjorts för att säkerställa att det finns en koherent struktur genom studiens alla delar.

Forskningsmaterialet insamlades av alla tre studerande genom semistrukturerade intervjuer av socialarbetare och –handledare och deras erfarenheter från praktiken. Därefter transkriberades intervjuerna av personen som utförde intervjun. Då enbart en i gruppen behärskar finska bra så ansvarade hen för intervjun som krävde finska och översatte den. Slutligen identifierades relevanta kategorier tillsammans i forskningsgruppen och diskuterades i anslutning till teorierna.

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att identifiera möjligheter att sänka tröskeln för delaktighet i samhället bland kvinnor med flyktingbakgrund i Borgå stad.

Forskningsfrågorna är 1) Vilka barriärer och utmaningar identifierar socialarbetare och socialhandledare i Borgå stads invandrartjänster med hänsyn till kvinnor med flyktingbakgrunds delaktighet i samhället? Och 2) Hur tror de att motivering till delaktighet bland kvinnor med flyktingbakgrund kan främjas?

4. Bakgrund och tidigare forskning

4.1 Begreppsförklaringar och definitioner

Den finska integrationsordlistan definierar integration som en “individuell process som sker hos invandraren i samspel med samhället, under vilken invandrarens delaktighet, likabehandling och jämlikhet i samhället ökar” (Arbets- och Näringsministeriet 2021, s. 15). Här anses delaktigheten alltså som del och mål av integrationen. Delaktighet definieras som “erfarenhet av tillhörighet i en gemenskap som personen själv upplever som betydelsefulla och möjligheten att påverka sitt liv och samhälle” (Arbets- och Näringsministeriet 2021, s. 37). Eftersom integration och delaktighet dock är närliggande till varandra och användningen kan beror på forskningsdisciplinen och lokala och temporala faktorer, används i denna forskning Diaz´ integrationsmodell som teori samt används tidigare forskning som använder

begreppet integration. I detta kapitel presenteras en kort översikt om hur begreppen har använts i denna forskning.

4.1.1 Integration

Diaz (1997) definierar integration då invandrade individer når en delvis eller fullständig jämlikhet med infödda personer i form av sociala relationer, arbetsliv, boendeförhållande och politik.

4.1.2 Delaktighet

Delaktighet som definition är väldigt brett och innehåller flera delområden i en persons liv. Delaktighet är en subjektiv känsla av gemenskap och möjligheten att inverka på saker som är viktiga för en själv (Marttila, 2014). Enligt THL (2021) innebär delaktighet att en person har rätt till eget hem, utbildning, hälsa, utkomst, arbete och sociala relationer.

För att definiera delaktighet i olika nivåer av samhället, kommer vi att diskutera delaktighet på mikro, meso – och makronivåer.

Delaktighet på mikronivå kan innebära att tillhöra en grupp som är betydelsefull för en själv, så som familj- och vänskapskretsar (THL, 2021). Delaktighet på mesonivå omfattar förutom mikronivå också andra sociala system, så som arbetsplatser och hobbyorganisationer. På makronivå ser vi på individens möjlighet till delaktighet i hens omgivande samhälle, både på lokal och global nivå (Marttila, 2014).

4.1.3 Flykting

Arbets- och Näringsministeriets (2021) integrationsordlista definierar flykting som en ”person som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning vistas utanför sitt medborgarskapsland eller sitt tidigare vanliga vistelseland och som på grund av förföljelsen beviljats flyktingstatus.” (s. 28)

4.2 Tidigare forskning

Kvinnliga flyktingar möter likvärdiga utmaningar som män att integrera sig till det nya samhället, men Albrecht et al. (2021) argumenterar för att kvinnorna möter större hinder än det manliga könet. Traditionella könsroller nämns som en viktig aspekt som påverkar dessa kvinnors möjligheter till delaktighet i samhället då det förväntas att de ansvarar för

hushållssysslor samt att sköta barnen. De möter även svårigheter på arbetsmarknaden då det är förekommande att det finns en avsaknad av dokumenterad arbetslivserfarenhet eller tidigare utbildning (Albrecht et al., 2021).

Albrecht et al. (2021) uttrycker att bristande kunskaper om språket i värdlandet är ytterligare en faktor som försvårar möjligheter till arbete samt sociala förmågor och möjligheten att orientera sig på arbetsmarknaden.

Kainat, Eskola och Widén (2021) har i sin studie *Sociocultural barriers to information and integration of women refugees* intervjuat 18 kvinnor med flyktingbakgrund i Sverige. Studien lyfter fram vilka svårigheter det finns för dessa kvinnor att få tillgång till rätt information. Deltagarna i studien delger att de inte var inte bekanta med den sociokulturella miljön som fanns i Sverige vilket ledde till svårigheter med information från skolor, arbetsförmedlingen och sjukvården. De nämner även att de mottog en överdriven mängd information från skolan, hälsovården samt arbetsförmedlingen. Denna informationsmängd ledde till svårigheter att fatta rätt beslut och en stress uppstod om vilket det rätta valet var. Den nya kollektivistiska kulturen som närvarande sig i Sverige påverkade också hur kommunikationen utfördes. Informanterna hade kännedom om de olika hemsidorna där de kunde vända sig till för att söka jobb, bostad, förskola där det lyftes fram svårigheterna med det avancerade digitala tekniken i den svenska kulturen. Informanterna gav ett exempel att i deras hemland kommunicerades det mer ansikte mot ansikte jämförelsevis i Sverige så tog kommunikationen främst plats på olika digitala plattformar. Utmaningar att använda sig av digitala tjänster nämndes då det hade varit mannens roll att sköta denna kommunikationsform i deras tidigare hemland. Informanterna visade på en avsaknad förmåga att använda sig av tjänster som bokningssystem på internet och email: "how would we know what to ask if everything is different here and this is not our country and we are new here. We should be told" (Kainat, Eskola & Widén 2021, s. 1141).

Diaz (1997) har i sin studie *Primärintegration och bidragsberoende* undersökt integrationen av 630 över 16 år gamla flyktingar som deltagit i kommunalt och frivilligbaserade mottagningsprogram mellan 1994 och 1996 i Sverige. Diaz (1997) poängterar vilket ansvar civilsamhället innehar för att hjälpa invandrare in i samhället genom grupper, enskilda personer och föreningar skapar förståelse för olika etniska grupper och främjar solidaritet. En viktig faktor för en lyckad integration är social integration genom skapandet av ett socialt nätverk och tillhörigheten i diverse grupper och andra nätverk i samhället. Tidiga insatser för flyktingar kan underlätta för flyktingarna att skapa etniskt överskridande nätverk. Som

positiva aspekter av de sociala nätverken nämns ett enkelt sätt att erhålla information om samhället, underlätta kontakter med myndigheter, förbättra förutsättningar att lära sig språket och kommunikativ kompetens (Diaz, 1997).

5. Teoretisk ram

Som teoretisk bakgrund kommer Diaz integrationsmodell och intersektionalitetsteorin av Mattsson att användas. Intersektionalitetsteorin används för att synliggöra de olika identitetskategorierna som är viktiga för forskningsteman och deras förhållande (Hancock, 2016). På så vis går det inte bara undersöka hur delaktigheten påverkas av dessa diskrimineringskategorier och deras växelverkan, men även hur maktrelationerna i det sociala arbetet ser ut. De två teorierna assisterar oss att beskriva olika moment inom integrations skedet samt hur intersektionalitet perspektivet påverkar processen.

5.1 Diaz integrationsteori

Som nämnt i kapitel 4.3 beskrevs Diaz (1997) modell för att förklara integrationens olika komplexa moment.

Denna modell består av många olika faktorer som påverkar den enskildes integration till samhället och möjligheterna att bli delaktig i samhället. Integrationsmodellen består av sju olika delar som är: ekonomisk, social, politisk, kommunikativ, familj, boende och personlig integration. *Ekonomisk integration* syftar till närings och arbetslivet genom arbetsmarknad vilket för den enskilde leder till tillgång av inkomst samt en yrkesposition. *Social integration* fokuserar på förfogandet över socialt nätverk där invandrare erhåller kontakter med människorna som är födda i landet. Vänskap och förtroende relationer är något som även lyfts fram inom denna kategori. *Politisk integration* uppstår då personen har tillgång till alla politiska rättigheter så som valdeltagande samt även representation inom politiska institutioner. *Kommunikativ integration* innebär invandrarens förmåga att uttrycka sig genom det lokala språket och genom det även få tillgång till massmedia som i sin tur ger information och kunskaper och specifika former av delaktighet. *Familjeintegration* uppmärksammas tillgången till sociala nätverk i form av släktförhållanden med personer som är födda i landet vilket kan ske genom exempelvis blandäktenskap. *Boendeintegration* består av skapandet av etnisk blandade sociala kontaktnät och social rörelse i bostadsförhållanden samt tillgången till

normala bostadsförhållanden. *Personlig integration* fokuserar på den enskildes tillfredsställelse med inkomster, boende, arbete i det nya värdlandet (Diaz, 1997).

Diaz (1997) skriver om systemkomplexiteten som knyter an till makro, mikro samt meso nivå. Där makronivå fokuserar på maktförhållanden, ekonomiska och institutionella strukturer, på meso nivå studeras strukturer på grupper och olika gruppfenomen. Mikronivå identifieras den enskildes föreställningar, motivationer som i sin tur påverkar integrationen.

5.2 Intersektionalitet

Intersektionalitet syftar till att illustrera hur varierande maktstrukturer och kategorier sammankopplas och hur de påverkar vandra. De vitala kategorierna för analysen grundar sig i sexualitet, klass, kön och etnicitet och förutsättningen är att samspelet de emellan leder till skapandet av ojämlikhet. Med andra ord så fångar intersektionaliteten växelverkan mellan de olika kategorierna och strukturerna och visar på hur de påverkar varandra. Med andra ord så kan en person kategoriseras i fler än en och samma grupp och hur de påverkas av rådande maktstrukturer i samhället. Kategorierna går inte att se som enskilda entiteter utan de behöver förstås som sammanhängande. De olika kategoriernas relevans kan variera beroende på ämnet då exempelvis kön blir mer relevant i en viss diskurs medans etnicitet kan vara i fokus i en annan (Mattsson, 2015).

Mattsson (2015) konstaterar att inom det intersektionella perspektivet är det av stor vikt att beakta hur gruppens betydelse i samband med maktperspektivet. Maktstrukturer ses som de faktorer i samhället som konstruerar kategorier och grupper som kommer att placeras i diverse hierarkiska ordningar. De olika föreställningarna tjänar på ett övergripande och strukturellt plan i samhället där de fortgår genom den individuellas agerande och tankar. Vi har med andra ord möjlighet att påverka hur dessa kategorier förstås i ett maktförhållande. Våra uppfattningar av en särskild kategori påverkas även om hur vi ser på de andra kategorierna. (Mattsson, 2015).

Något som blir relevant att ta i vår beaktning är att då vår målgrupp inrymmer i kategorin etnicitet samt kvinnor så behöver de bägge kategorierna sammanverkan förstås tillsammans.

6 Forskningsmaterial och analysmetod

6.1 Forskningsmaterial

Datainsamlingen utfördes genom semi-strukturerade intervjuer med socialarbetare och socialhandedare från Borgås invandartjänsterna. Samtalsintervjuer valdes som metod eftersom de “arbetar med problemformuleringar som handlar om *synliggörande*, hur ett fenomen gestaltar sig” (Esaiasson et al. 2017, s. 261). Enligt Galletta och Cross (2013) lämpar sig de semi-strukturerade intervjufrågorna för att kunna lämna tillräckligt med utrymme för intervjudeltagarna att ge forskningsämnet ny mening men samtidigt hålla en viss ”röd tråd” som ger möjligheten att ställa följdfrågor. Socialarbetaren som samarbetade med forskningsgruppen identifierade potentiella informanter för studien som sedan kontaktades via e-post. Då detta gav bara en deltagare så skickades sedan e-post direkt till de möjliga informanterna, vilket ledde till två personer till som deltog. Intervjuerna genomfördes via Teams och var alla mellan 45 och 50 min långa som sedan spelades in och transkriberades. En intervju genomfördes på finska som sedan översattes till svenska så att alla i forskargruppen kunde delta i analyskedet.

Dessutom användes Borgå stads *Program för att främja invandrares integration 2022–2024* som material där programmet är tillgängligt via stadens hemsida. I programmet presenterar Borgå stad sina olika tjänster till stöd för integration, samarbetspartners, definierar olika relaterade begrepp och nämner målen för åren 2022–2024. Programmet uppdaterades av Borgå stads invandrarkommitté som sammanträder regelbundet och består av olika sektors representanter. Dessutom har det mångkulturella forumet, det vill säga företrädare för kommunen, läroanstalter, föreningar och organisationer, samt invandartjänsternas klientjury, med andra ord en representantkår som består av invandrare med olika bakgrunder i varierande åldrar som medverkat i utarbetandet av programmet.

Tidigare forskning som använts i forskningsrapporten har hittats genom specifika sökord, sökorden är valda enligt de teman som har diskuterats i individuella intervjuerna. Som sökgorgan användes Google, Google scholar och Helka, där språken var svenska, engelska och finska. Sökord som användes var “integration”, “refugee women”, “kvinnor med invandrarbakgrund”, “delaktighet av personer med invandrarbakgrund”, “delaktighet och integration”, “osallisuus ja integraatio”. Som datainsamlingsmetod användes det snöbollsmetoden. Snöbollsmetoden utgår från att hitta liknande forskning, artiklar och

tidskrifter som ens eget forskningstema och gå igenom materialets referenser för att möjligen hitta nya informationskällor (Kohli, 2020).

6.2 Analyismetod

Den insamlade empirin består av semistrukturerade intervjuer, en text samt tidigare forskning. Därför användes kvalitativ innehållsanalys som analysmetod eftersom den är en välfungerande metod för att analysera språkligt material (Chi, 1997). Det betyder att innehållet analyseras och strukturer relateras till det studerade fenomenet genom innehållsklassificeringar (Chi, 1997). Tanken bakom metoden är att skapa olika kategorier genom att urskilja liknande teman i materialet (Bryman, 2018).

Till varje intervju skapades av den som genomförde den en så kallade memo för att förenkla analysen i gruppen. Memo betyder att sammanfatta “svar i korthet, lyfter fram belysande citat och exempel och slutligen noterar sina egna kommentarer” (Esaiasson et al. 2017, s. 280). Från det insamlade materialet skapades tre övergripande kategorier “Delaktighet”; “Utmaningar” och “Möjligheter”. Inom dessa tre övergripande kategorier hittades underkategorier, de flesta som framkom i olika intervjun. Kategorin “Utmaningar” delades in i följande underkategorier: Utbildning, Kulturella skillnader, Språket och kommunikation, Digitala plattformar, Tids- och resursbrist, Andra utmaningar. Underkategorierna till “Möjligheter” delades däremot i olika samhälleliga nivåer, dvs. makro-, meso- och mikronivå, eftersom vikten här sattes på aktörerna.

Programmet lästes igenom med fokus på teman delaktighet samt kvinnor med flyktingbakgrund. Viktiga passager markerades och ett memo skapades för hela programmet. Därefter bildades också här kategorier som knöts an till resultaten av intervjustudien.

I diskussionsdelen kopplades de hittade kategorier och underkategorier med tidigare forskning och diskuterades med hänsyn till de använda teorierna.

6.3 Forskningsetiska frågeställningar

Kvalitativ forskning som består av flera olika traditioner och paradig utgår från en omfördelning av makt. I icke-positivistiska traditioner, så som kritisk teori, postpositivism och konstruktivism ses forskning vanligtvis som samproduktion av kunskap mellan den forskade och forskaren. Man kan se att kontrollen mellan forskare och den forskade blir

suddig och mera fördelad (Karnieli-Miller et al., 2009). I detta forskningssammanhang anses risken för maktobalans mellan forskare och informanter vara litet, eftersom de forskande socialarbetsstuderande kan betrakta de intervjuade personer som blivande kollegor.

När det gäller rollen som forskare är det ändå viktigt att ta i beaktande den egna bakgrunden, livserfarenheter och deras möjliga inverkan på arbetet särskilt på datainsamlingsprocessen då enskilda intervjuer gjordes. På grund av tidtabellen och arbetsfördelning blev alla tre intervjuer genomförda av olika forskarstuderande. Att vara flera forskare i ett arbete gav samtidigt möjligheten för flera perspektiv, i synnerlighet i analysen.

För att Borgås invandrarenhet är liten och för att garantera anonymitet nämns inte personerna eller deras arbetstitlar. Alla deltagare skulle ha möjlighet att öppet diskutera om deras tankar kring forskningsämnet, men samtidigt säkerställa att deras deltagande inte har en inverkan på deras arbetsposition. Även om de hör till socialarbetarens skyldigheter att lyfta fram ojämlikheter i samhället, kan "whistleblowing" upplevas utmanande vilket måste tas i beaktning i formuleringen av intervjufrågorna (Doel & Shardlow, 2005).

Samtidigt valdes det att använda alla citat på svenska för att minska möjligheten att identifiera informanterna. Att skriva om andra människor väcker frågor om representation och speciellt risken för "othering". Med "othering" menas att man målar en bild av någon annan och översätter denna skillnad som svagare eller sämre (Krumer-Nevo & Sidi, 2012). Med risken av felaktig representation har forskare börjat ställa frågor som vem, var och hur? Till vems förmån är forskningen? Och är den "upptäckta" representationen giltig i forskningen? I denna praktikforskning måste risken för missrepresentation tas i beaktning då data kommer från "andrahands" källor och inte forskningsgruppen själva. Det måste också tas hänsyn till att de forskningsämnet som behandlas berör människor som tillhör en marginaliserad grupp därför blev formuleringen av ordval viktigt. Vilket kan härledas till Krumer-Nevo & Sidi (2012) som påpekar att noggrant fundera på språket och termer för att inte orsaka diskriminering eller utsatthet.

7. Resultat

7.1 Delaktighet

Som redan diskuterat i begreppsförklarings kapitlet i detta arbete, finns det olika tolkningar av delaktighets begreppet.

I början av intervjuerna ställdes frågan hur socialarbetare/-handledare definierar delaktighet. Svaren understryker samma aspekter, att **kunna påverka sin framtid och sitt liv**, men även **kunna påverka samhället**, ha möjligheten att **välja** och tjänster som är **tillgängliga**. Möjligheten att göra sig förstådd i kontakt med myndigheter ansågs vara en viktig aspekt i att känna sig delaktig. En annan sida av delaktighet som nämndes var att känna **samhörighet** eller **tillhörighet**.

Ja, det är det när man känner att man har möjlighet att välja att i samhället påverka och att komma åt tjänster till exempel. Att vara fri på något sätt att ta sig fram. (I 3)

Tja, för mig är delaktighet att en person på ett sätt har del av en kombination av många saker. Med andra ord, den sortens känsla av kontroll över ditt eget liv, att du har känslan av att du tillhör något, att du har makten att påverka dina egna angelägenheter, och du har också förmågan att göra det. Just där i vardagen och då också förstås inom service och på samhällsnivå. Som sådan en känsla av att tillhöra någon gemenskap, vad det än är. Familj lite bredare, även medborgarskap eller nationalitet. Att bli en delaktig person är känslan av att man kan vara delaktig i det som berör en, som finns nära, och här är det ganska starkt. (I 2)

Delaktighet kan ju vara att vara medveten om ens rättigheter och veta hur man påverkar. Och hur man själv har möjlighet att påverka sin...sin framtid och sitt liv. Och också att. Att vara delaktig av någonting, att ha ett sammanhang att ha, kanske, inte vet jag, då en kompis grupp eller en familj att känna att man att man har ett ställe där man hör hemma helt enkelt. (I 1)

Dessa aspekter finns också i Borgås *Program för att främja integrationen av invandrare 2022–2024* som redan beskrivit i inledningen.

Informant 2 påpekar dock, att tillhörighet kan se annorlunda ut bland olika människor och därför är det viktigt att samhället och dess strukturer är uppbyggda på ett sådant sätt som ger alla möjligheten att vara deltagande på deras eget sätt.

En informant lyfte dessutom fram hur en avsaknad av begreppets innebörd kan påverka delaktighetsarbetet.

Dessa kvinnor kanske inte vet vad innebörden av ett begrepp som delaktighet verkligen innebär. Då det kanske inte var något som diskuterades där de bodde förut och de kanske inte är bekanta med våra typer av tankemodeller och varför det är

viktigt med delaktighet. Sedan att en sådan tankemodell bör introduceras då dessa personer kommer till Finland. (I 3)

7.2 Utmaningar och barriärer i främjande av delaktighet

Under intervjuerna framkom ett flertal olika utmaningar som informanterna kunde identifiera som potentiella barriärer för att uppnå en ökad delaktighet i samhället. Respondenterna var enstämmiga kring en del olika aspekter som nämndes i de olika intervjuerna, som sammanfattades i underkategorier.

7.2.1 Utbildning

Tidigare utbildningsbakgrund ansågs vara en betydande faktor för möjligheten till delaktighet. Detta då det blev lättare att tillgodose sig med information om arbetsmöjligheter, olika träffar samt information från myndigheter. Brist på utbildning identifierades då det nämndes att svårigheter uppstod vid datoranvändandet vilket kan vara en utmaning när det gäller delaktighet. Sedan nämnde informant 2 att det finns klienter som inte har läs- och skrivkunskaper och därför inte fyller i bidragsansökningar eller bostadsansökningar själva.

Liksom en sån här vanlig invandrarkvinna som kommer hit till Borgå. Så hon är kanske mellan 30 och 40 år, kan vara lite yngre. Kommer från någon form av landsbygd, ofta någonstans ifrån. Har inte alltid gott i, i grundskolan och har man gått grundskolan, så har man också avbrutit grundskolan inom något skede. (I 1)

7.2.2 Kulturella skillnader

Kulturella bakgrunder som skiljer sig starkt från den finska kan vara utmanande för delaktigheten på olika sätt. Det framkom att kvinnorna med flyktingbakgrund saknar erfarenheter av att arbeta eller att de inte känner till sina rättigheter.

Vi har här i Borgå en, en hel del flyktingar och kanske då också just mammor med flyktingbakgrund som kommer från en, en sån, inte vet jag, ska man säga en sån kultur eller en sån plats där...där de traditionellt kanske inte har haft en sån här delaktighets roll som man kanske här i Norden är van med. Att man jobbar, att man utanför hemmet, att man ja...är medveten om sina rättigheter. Och på så sätt kanske styr upp sina liv själv. (I 1)

En annan aspekt som hänger ihop med den kulturella bakgrunden är kvinnans roll i familjen. I några länder där kvinnorna kommer ifrån finns det till exempel ingen dagvård för småbarn.

Många mammor med flyktingbakgrund är vana vid att ta hand om barnen tills de börjar skolan och ser det som sin uppgift att sköta om familjen.

Det är ju mammans uppgift att sköta det här barnet tills det är i skola och ifall mamman inte sköter det här, det här barnet, vad ska hon då göra? Ska hon vara hemma då bara liksom att, då känner hon sig väldigt så här, kan hon känna sig ibland till och med lite kränkt, att man tar ifrån henne uppgifter, när det är egentligen bara menat att hjälpa deras vardag för att hon ska hitta andra sätt att kanske vara delaktig på något sätt. (I 1)

Könsroller visade sig tydliga genom intervjuerna då det framhövdes att en del kvinnor ansågs vara ansvariga för hushållet. De bedömdes med det sagt inte ha tid för att besöka olika evenemang och träffar som anordnades då det fanns ett vilande ansvar på dem att säkerställa att hushållet sköttes också. Detta kan vi se av citatet nedan. Det framkom även att vissa kvinnor inte gavs tillåtelse att gå ut i samhället fritt och utforska de olika möjligheterna för delaktighet. Även där ansågs de redan ha fullt upp med att ta hand om hushållet.

Det där, det där går ju liksom in i det där sättet som många av våra familjer lever sitt vardagsliv, det vill säga att kvinnorna oftast är hemma och tar ansvar för hushållet. Och inte rör sig så mycket på stan eftermiddag och kväll. Så att...den bakgrunden är ju liksom ett motstånd i sig. (I 3)

Fast en social grupp ger en känsla av samhörighet och tillhörighet, så kan det dock också vara en utmaning för att främja andra aspekter av delaktighet.

det som vi också har märkt ibland är att för många, för vissa kvinnor från en viss kultur, så är också den här sociala ställningen och det här den sociala gruppens åsikter en faktor som kan påverka hur de här kvinnorna också gör sina val. (I 1)

när man har hittat sig en social grupp, så vill man ju passa in och man, och man vill ha den sociala, sociala gruppens bekräftelse. (I 1)

Informant 1 berättar att de dock alltid tar upp och diskuterar det på ett etiskt sätt istället för att försöka "pusha sina värderingar på dem". Förutom könsrollen kan den kulturella bakgrunden också utmana den västerländska förståelsen av delaktighet på annat sätt:

När personen också kommer från en sån kultur där...där det här individualistiska inte alls är lika, lika liksom prioriterat som familjens eller den sociala gruppens bästa. (I 1)

7.2.3 Språket och kommunikation

Den kommunikativa förmågan lyftes fram genom alla intervjuer och detta var en aspekt som påverkar möjligheterna att känna sig delaktig i samhället. Då personer har en varierande kännedom av det finska språket så leder det till svårigheter att göra sig förstådd såväl som att ta del av information om olika träffar och händelser som pågår, få information av olika tjänster eller kunna använda dem. Informant 2 skildrar dessutom också utmaningar med kommunikationen efter klienter har lärt sig finska. På anställningsintervjuer talar arbetsgivaren ibland för snabbt och använder för svåra ord så att informanten agerade som en form av klarspråks tolk om hen har varit med på intervjun.

7.2.4 Digitala plattformar

Informant 1 nämnde att digitaliseringen är en utmaning för många kvinnor med flyktingbakgrund, som ofta inte har använt en dator tidigare.

De har aldrig satt framför en dator och de har aldrig på det sättet behövt använda sådana här tjänster. (I 1)

Digitala kunskaper är dock viktigt inte bara för att komma in i arbetslivet, men också för att självständigt ha möjlighet att hitta information och hålla kontakten till instanser, eftersom de mesta finns bara på nätet.

det är inte bara språket som det gäller, utan det är också komplicerade funktioner eller ja, nå, komplicerade ofta att använda och det gör att det på något sätt är många hinder för att du ska ens hitta det du söker och ens veta vad de söker. (I 1)

7.2.5 Tids- och resursbrist

Tids- och resursbrist påverkar enligt intervjupersoner främjandet av kvinnornas delaktighet på olika sätt.

På ena sidan känns det att tiden (tre år) som kvinnorna med flyktingbakgrund är klienter hos invandrartjänsten är för lite, eftersom många processer upplevs som långsamma. Också den tid man har för att stödja delaktigheten av de enskilda klienterna bedöms att vara för lite. Dessutom nämndes att tiden och resurserna på vuxensocialarbete eller familjetjänsterna för att stödja klienternas delaktighet är ännu mindre på grund av en högre klientvolymen, och delaktighet är inte lika högt prioriterad där.

Att det här med delaktighet är A och O i vårt arbete, men att på till exempel vuxen socialt arbete eller på familjetjänsterna så inte det främsta bitarna, utan de har, de har andra uppgifter, som också är otroligt viktiga. (I 1)

Samtidigt nämns de tidsresurser som finns i andra offentliga tjänster såsom till exempel sjukvården:

sen på andra instanser, till exempel på vårt sjukhus och hälsocentralen om det också är vana med den här problematiken, så är det kanske inte någonting som på samma sätt har utvecklats. Jag får säga att jag förstår lite, de har så fullt upp och bråttom hela tiden att det finns inte jättemycket tid över för att just ge kanske lite extra information eller fundera lite extra. Ähm, men att det där, så har jag märkt att där hamnar man och sen kommer oftast de där föräldrarna och kanske mammorna och kvinnorna, speciellt då sen till oss efter ett läkarbesök, eller någonting att, för att liksom gå igenom vad som nu har sagts om vad som nu, vad som nu följer här efter. (I 1)

7.2.6 Andra utmaningar

För en del mammor som inte hade någon dagisplats för barnen blev det en utmaning då de var tvungna **att ta med barnen** till exempelvis familjecafé. Detta medförde att de hade ett ansvar för barnen på de träffarna.

Osäkerheten inför olika evenemang och träffar nämndes som en utmaning då de inte visste i förväg vad de skulle innebära för något. Denna osäkerhet ledde till en hög tröskel för att delta i olika evenemang som anordnas i staden. Då dem inte var bekanta med platsen och vilka som kunde befinna sig där så skapades ett motstånd för att delta i träffarna. När det informerades om specifika träffar så var det inte tillräckligt för att kvinnorna skulle delta. Om en socialarbetare följde med och introducerade platsen så sänktes tröskeln genast då det fanns ett förtroende och tillit mellan personalen och kvinnan.

Informant 2 anser att familjeklubbar har kanske råd att utvecklas, för det går inte många invandrarmammor dit. Tyvärr har corona också haft en inverkan. Familjeklubbarna led ganska mycket av coronatiderna. **Corona** påverkar fortfarande människor och människor har inte hittat tillbaka till klubbarna.

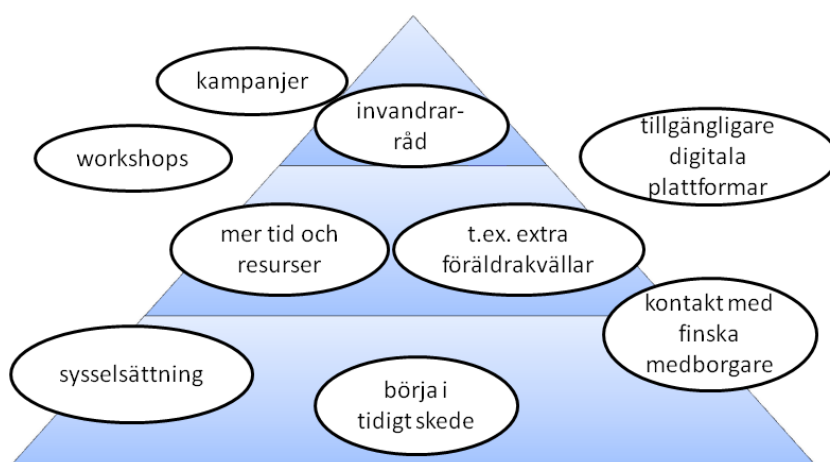
Informant 2 nämnde dessutom **risken för att klienterna blir passiva eller känner att de är en börda**. Så väljer de t.ex. arbetsfält där de ”behövs” istället för vad de vill göra. Det kan vara svårt att reda ut vad de själva vill egentligen göra och motivera dem.

I Borgå stads *Program för att främja integrationen av invandrare 2022–2024* erkänns att det finns en **strukturell diskriminering** av invandrare, eftersom det försvaras ”sådan så kallad positiv särbehandling [som] ett sätt att främja faktisk likabehandling samt lindra och förebygga olägenheter som beror på diskriminering i strukturerna” (Borgå stad 2022, s. 3).

Som målet med **mentalvårdstjänsterna** fastställs i *Program för att främja integrationen av invandrare 2022–2024* ”att erbjuda så lättillgängliga tjänster som möjligt för alla kommuninvånare” (Borgå stad 2022, s. 15). Samtidigt som det förklaras utförligt de särskilda mentala utmaningar som invandrare och särskilt flyktingar möter. Så finns dock ingen specifik verksamhet och vård för dem om man avser från rehabiliteringscentret för torterade i Helsingfors, vilket inte passar alla. När man tänker på att många flyktingar och invandrare överhuvudtaget skulle behöva mentalvård, så är målet av tillgänglighet ännu långt borta. Många migranter möter stora hinder på vägen dit, både socio-ekonomiska och kommunikativa samt att det inte finns tillräckligt service (Kieseppä et al. 2020, s. 494). Även om det inte specifikt nämns i programmet som en utmaning, så kan det dock tolkas som det om man tar i invandrarens perspektiv.

7.3 Möjligheter att sänka tröskeln till delaktighet

Utgående från de utvecklade utmaningarna samt andra svar från intervjun och tidigare forskning, ges det i följande en samling av möjliga sätt att sänka tröskeln så att kvinnor med flyktingbakgrund kunde bli mer delaktiga i samhället. De samlade aspekter kan delas i tre olika nivåer, som figur 3 visar:

Figur 3: Resultat till frågan gällande möjligheter att främja delaktigheten av kvinnor med flyktingbakgrund

7.3.1 Makronivå

Informant 1 uttrycker att det skulle behövas **mera initiativ från samhällets sida**, t.ex. i form av workshops eller

Att, det måste också visa att det faktiskt vill ha med de här kvinnorna i samhället, att de är viktiga, att de är också en lika viktig del som alla andra och sen erbjuder de här sätten för dem att vara delaktiga. (I 1)

Hen berättar också om ett invandrarråd som ska möjligtvis grundas på initiativ av en tidigare klient, vilket också skulle ge kvinnor med flyktingbakgrund mera möjligheter att få sin röst hörda och påverka på en samhällelig nivå. Att uppmuntra och skapa **utrymme för invandrade att tala för dem själva** anser också Informant 2 som en viktig möjlighet för att främja kvinnornas delaktighet.

En aspekt som nämndes flera gånger inom intervjuerna var **information och dess tillgänglighet**, både som utmaning, men också som resulterade i en möjlighet att sänka tröskeln till att vara mer delaktig. Information kan omfatta många olika aspekter, som att känna till ens rättigheter och skyldigheter, social- och hälsovårdssystemet eller också ganska konkret vardagsinformation.

Information kan göras mer tillgänglig på olika sätt. Digitala plattformar skulle kunna använda sig av inte bara finska och svenska, men också engelska och selkosuomi samt en tydligare design och mindre komplicerad uppbyggnad, vilket skulle fungera som en motivation att använda de själv.

Ett annat sätt är att erbjuda information på det egna modersmålet, till exempel på större infotillfälle, som invandrantjänsterna ordnar för samma språkgrupp, eller sedan i klientmöten med invandrarenheten som kan använda en tolk.

Ett lyckat exempel som Informant 1 tar upp är till exempel skolorna i Borgå som har erkänt behovet hos föräldrarna och erbjuder extra föräldrakvällar till WILMA eller ger ut extra information:

så då brukar de till exempel ordna lite extra föräldrar kvällar för just de här föräldrarna och så kanske skicka mer hem lite mer information. Av skolorna idag, åtminstone här i Borgå har jag märkt att de, de vet ändå om det här att, att vad heter det, föräldrarna av alla bakgrunder önska sig vara delaktiga i sin i sitt barns vardag på alla sätt och försöker också utveckla det och se till att det, det uppnås. (I 1)

I *Program för att främja integrationen av invandrare 2022–2024* står att en socialhandledare gör tillsammans med en expert på småbarnsfostran ett hembesök hos invandrarfamiljen som just flyttat till Borgå för att berätta om olika tjänster. ”Genom att beakta de särskilda behoven hos flerspråkiga föräldrar när det gäller kommunikationen främjas deras delaktighet.” (Borgå stad 2022, s. 19)

På en samhällelig nivå anser Informant 2 att **arbetsbranschen och dess strukturer måste förändras** och det borde skapa sådana möjligheter i detta samhälle att människor med olika bakgrunder och utbildning har lika möjligheter.

7.3.2 Mesonivå

Även om det nämns att många kvinnor med flyktingbakgrund har en social grupp också här i Finland, så består den dock ofta av människor med invandrarbakgrund eller även samma hemland. Däremot önskar sig många enligt Informant 1 **ett socialt sammanhang med finska medborgare**. En möjlighet som hen ser här är att till exempel erbjuda grupper för mammor, som också finska mammor har möjlighet att delta i.

Många av de personer som kommer hit till Finland så vill inte bara ha ett socialt sammanhang med sin egen grupp, utan de önskar också från liksom, ett socialt sammanhang med, med liksom andra finska medborgare, och grupper för mammor, där, kanske just skapade just för mammor, där man träffas också med, med liksom andra finska mammor och liksom utbyter varandras vardag eller liksom ens bara lära känna varandra skulle redan tror jag göra jättemycket. (I 1)

Hen anser också att majoriteten av finländare är öppen för kontakt.

Jo, det, det tror jag sen, det är ett, ett mindre, mindre hinder att jag ändå skulle anse att att samhällets, liksom medborgare i sig är väldigt öppna för kontakt med personer av all sorts bakgrund, majoriteten åtminstone. (I 1)

Också i Borgå stads *Program för att främja integrationen av invandrare 2022–2024* finns flera aktörer som tar upp sammanförande av människor med olika bakgrund som ett mål av deras verksamhet, så t.ex. Finlands Röda Kors (FRK) och Borgås församlingar. Mannerheims Barnskyddsförbund (MLL), som utbildar frivilliga till familjefaddrar och vänner till invandramammor, ser förutom främjande av integrationen också som målen “att genom växelverkan mellan kulturerna minska fördomar” och “främja inläringen av integrationsspråket hos mödrar som flyttar till landet” (Borgå stad 2022, s. 22). Borgås

Multicultural Association of Porvoo (MAP) för samman Borgåborna på sina mångkulturella evenemang, språkkaféet, matlagningstillfället Suomiruoka samt odlingslotter.

Även i intervjun med informant 2 framkom det att Borgå har en väldigt aktiv föreningsverksamhet, bland annat den mångkulturella föreningen. Hen anser att **tredje sektorn** spelar en viktig roll i att främja känslan av delaktighet, eftersom känslan av deltagande uppstår på fritiden och i vardagen.

”Att stärka delaktigheten främjar integration. Förutom att lära sig kunskaper och färdigheter är det med tanke på integrationen viktigt med kontakter till övriga invånare i Borgå” (Borgå stad 2022, s. 17). Det syns också i ett av Borgås mål angående **boende**: ”I stadsdelarna och fastighetsbolagen främjas integration bland annat genom att uppmuntra till aktiv invånarverksamhet och öka växelverkan mellan invånarna” (Borgå stad 2022, s. 18).

En annan tjänst som nämns i programmet, men inte i intervjuerna, är **social rehabilitering**. ”År 2021 startade Borgå stad en grupp för social rehabilitering för invandrare i det första skedet, genom vilken delaktigheten i samhället främjas till stöd för de övriga tjänsterna. För att delta i gruppen ska klienten ha fått ett servicebeslut enligt socialvårdslagen via klientens personliga plan. Målet för gruppen är att stärka delaktigheten och förebygga utslagning.” (Borgå stad 2022, s. 14) Verksamheten kan enligt programmet omfatta olika aspekter, bland annat hälsokogsverksamhet, undervisning i finska (i samarbete med medborgarinstitutet) och beviljande av LiiKu-pass, som ger möjlighet att delta i idrotts- och kulturtjänster.

Utbildning, eller bristen på utbildning nämndes i intervjuerna som en barriär för att främja delaktigheten bland kvinnor med flyktingbakgrund. I Borgå är det läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet, så som medborgarinstitutets, uppgift att ordna “läs- och skrivundervisning för inflyttade vuxna samt [...] integrationsfrämjande verksamhet för hemmaföräldrar” (Borgå stad 2022, s. 17). ”Grundläggande utbildning för dem som har överskridit läropliktsåldern” (Borgå stad 2022, s. 21) ordnas av vuxenlinjen vid gymnasieskolan Lillankosken lukio, så att eleverna “ska kunna fortsätta att till exempel studera inom en yrkesinriktad grundutbildning eller komma ut i arbetslivet” (Borgå stad 2022, s. 21).

En viktig aspekt för att bli mer delaktig, som upprepades av de olika informanterna är **sysselsättning** och hitta ett arbete. Förutom ekonomiska fördelar och sociala kontakter stärker det också kvinnornas självkänsla, som informant 2 påpekar. Informant 1 föreslår t. ex.

workshops för just kvinnor att upptäcka en väg in i arbetslivet och hitta verktygen själva. För att kunna erbjuda fler möjligheter skulle det behövas mer samarbete med aktörer från arbetslivet.

Informant 2 anser dessutom att de **professionella har ett ansvar att ta upp klienternas utmaningar och liknande problem i samhället.**

7.3.3 Mikronivå:

Något som Informant 3 ansåg vara välfungerade och uppmuntrade kvinnorna, var **att arbeta med dem gällande delaktighet i ett tidigt skede** då de inte hade fastnat i olika vanor. Det kunde då bli lättare att skapa nya vanor och rutiner som gynnade delaktigheten.

Informant 2 påpekar att för att understödja invandrarkvinnornas inkludering skulle det vara oerhört viktigt att notera att ganska många av invandrarkvinnorna har små barn och att detta borde tas i beaktan i ett tidigt skede i integrationen. Exempelvis **kurser där både mamman och barnet kan delta** och lära sig språket genom lek och sång, med detta sätt kan invandrarkvinnan lära känna andra människor, känna sig delaktig och lära känna vårt samhälle.

Till basservicen hör enligt Borgås *Program för att främja invandrares integration 2022–2024* **kultur- och fritidstjänster**, så som bibliotekstjänster, kulturtjänster, musikinstitutet, idrottstjänster, ungdomstjänsterna och navigatören samt Borgå Medborgarinstitut (KOMBI). I programmet beskrivs lite om hur de olika tjänster strävar efter att också beakta invandrares behov, vilket ofta verka ske genom ”mångkulturella händelser”. Det förblir dock oklart vad det betyder och hur ofta de ordnas. **Musikinstitutet** ordnar musiklekskolor för småbarn samt periodvis magmusiklekskola för gravida kvinnor, där ”man lär känna varandra på ett naturligt sätt genom gemensamma aktiviteter” (Borgå stad 2022, s. 16). Enligt programmet erbjuder **Nätverket Vi läser Tillsammans** en grupp som träffas en gång i veckan, dit man bjuder in bland annat “kvinnor som hamnat utanför annan utbildning och som är välkomna med i gruppen även tillsammans med sina små barn” (Borgå stad 2022, s. 22).

En aspekt som informant 1 nämnde som en möjlighet att sänka tröskeln är att ta upp tankar om delaktighet vid **informella sammanhang**, för att inte lägga för stort vikt eller för mycket press på det.

i såna här mer informella sammanhang när man kanske egentligen är på, på hembesök i något annat syfte eller när man träffas på kontoret, återigen i ett annat syfte och man kanske tangerar lite av det här. Det här ämnena och man då funderar kanske lite mer tillsammans, till exempel med mammorna. Att, att vad tänker du och vad vill du? Till exempel i fall mamman eller både mamman och pappan kommer, kommer till vårt kontor för att diskutera liksom barnens hobbyer eller någonting. Så även efter att man har diskuterat och, och lite pratat om vad det finns för utbud här i Borgå så kan man också lite fundera på att nej, men ni då? Att sku ni också som vill ju ha någon liksom form av aktivitet eller någon verksamhet där på eftermiddagen och lite som lyfta upp den här tanken än så skapa lite...vågor [skrattar]. Kanske. Att, att få dem också att fundera, att ja...na men att det här gäller också mig. (I 1)

Informant 2 betonar också det stora värdet av hur kvinnorna med flyktingbakgrund bemöts. Eftersom den professionella kan vara den enda sociala kontakten i början, har **bemötandet med klienten ett stort inflytande på klienternas känslor och inställning** mot framtida möjligheter och hur de ser på samhället.

Om vi skapar fruktansvärt cyniska och passiva roller åt dem, kommer de att anta denna passiva roll. Eller då kan du i bästa fall väcka upp den tanken hos klienten att "Hej du har arbetslivserfarenhet och utbildning", även om du inte har fått det från Finland, så är det värdefullt. (I 2)

Samtidigt finns det här också en möjlighet att främja klienternas mentala hälsa. "En naturlig del av arbetsbilden för alla dem som arbetar med invandrare är samarbete samt att man erbjuder klienterna stöd och samtalshjälp" (Borgå stad, s. 15).

Informant 2 nämnde dessutom **volontärarbete eller liknande** som ett sätt att ta del i samhället, även om man har inget arbete. Detta är speciellt viktigt för klienter i invandrarenheten för flera har känslan att de har kommit hit som en börda och att de vill visa att de är tacksamma på något sätt. Samtidigt ger sysselsättning en vardagsrutin något som kan vara viktigt för ens välmående. Det är också viktigt för inkludering att man upplever att man på någon nivå också är nödvändiga för andra, att man har **en roll i samhället**.

Det behöver inte vara bara skattebetalare utan det kan vara vad som helst. Att du kan stötta någon i din närhet som behöver det. Det kan komma från riktigt små saker. (I 2)

8. Diskussion och utvecklingsidéer

8.1 Diskussion av resultaten

Som beskrivet i kapitel 5.1 består Diaz' integrationsmodell av sju olika delar. Resultaten visar att utmaningar för kvinnor med flyktingbakgrund för att befrämja delaktigheten återfinns på nästan alla dimensioner, dock mest när det gäller ekonomisk, social och kommunikativ integration. Med hänsyn till makro-, meso- och mikronivån finns det både utmaningar, men också möjligheter att främja delaktighet på alla nivåer. Detta görs synligt att ansvaret fördelas mellan samhället och individen för att förbättra integration och med detta också delaktighet. I kapitlet 7.3 berördes möjligheter för att främja kvinnornas delaktighet som framkom från intervjuerna och Borgås *Program för att främja invandrades integration 2022–2024* i de olika nivåerna för att göra det mer överskådligt gällande vad var och en kan bidra till detta. I vår forskning blir det också tydligt, att samhället, organisationer och institutioner samt de individuella kvinnorna med flyktingbakgrund har alla påverkningsmöjligheter och ansvar för att främja kvinnornas delaktighet.

Många resultat återspeglas dessutom i den tidigare forskningen som beskrevs i kapitel 4. I Kainat, Eskola och Widéns (2021) studie där de intervjuade kvinnor med flyktingbakgrund framkom det att informanterna ansåg att det fanns för mycket information vilket ledde till att det kändes överväldigande att fatta beslut. Detta identifierades inte i vår studie, tvärtom verkade det som informationen inte var tillräcklig eller tillgänglig och enligt intervjuerna är rätten till att välja själv en stor del av vår informanternas definition av delaktighet. Det skulle vara spännande att se hur kvinnor med flyktingbakgrund anser om temat i Borgå. Däremot verkar det finnas samma utmaningar med digitala infrastrukturer som det påstods i studien av Kainat, Eskola och Widéns (2021).

I våra resultat blev det också tydligt att kön utgör en större utmaning när det gäller att vara flykting och delta i samhället. Som Albrecht et al. (2021) påpekar så påverkar kön inte bara rollen i familjen, men också utbildningen och därigenom möjligheter att arbeta och så vidare. När man använder ett intersektionellt perspektiv blir det tydligt, att just kvinnorna med flyktingbakgrund möter mer utmaningar och barriärer när det gäller delaktigheten i samhället än andra klientgrupper hos invandrarenheten. Det måste tas i beaktande att inte alla klienter har samma egenskaper, förutsättningar, mål och livssituationer. Integration och därmed också delaktighet är ganska individuellt och kan se annorlunda ut för olika människor. Ändå hjälper det intersektionella perspektivet att förklara varför det kan vara svårare för just kvinnor med

flyktingbakgrund att vara delaktig i samhället eftersom deras livssituation är särskilt sårbar. De påverkas av många maktförhållanden, de mest uppenbara är kön, medborgarskap och språket. Men ofta handlar det också om hudfärgen eller etnicitet och formell utbildning. Dessutom kan mentala hälsan, boende och ekonomiska faktorer vara andra dimensioner, där just kvinnor med flyktingbakgrund är marginaliserade. De olika dimensioner påverkar och kan förstärka varandra.

Som diskuterat tidigare är delaktighets begreppet inte helt tydligt och har många fasetter, som på ena sidan påverkas av samhället/sitt egna liv exempelvis och på andra sidan tillhörighet. Hur de professionella tolkar delaktighet påverkar förstås hur stöd erbjuds. Men delaktighetsnormer skapas av samhället. Informant 3 påpekade att kvinnorna med flyktingbakgrund ofta inte har någon förståelse för vad det innebär att vara delaktiga i det finska samhället. Men är det inte hellre vårt västerländska koncept av delaktighet? Är till exempel tillhörighetsaspekten av delaktighet starkare i andra, mindre individualistiska, samhällen? Vad betyder det för det professionella arbetet? Hur kan man jobba kultursensitivt utan att påtvinga våra västerländska normer på klienterna? Informant 1 tar upp dessa etiska funderingar i intervjun och nämner som mål att "uppnå någon form av delaktighet som [klienterna] är bekväma med" (I 1). Särskilt i denna kontext anser hen att de tre år hos invandrartjänsten är för kort tid. Informant 2 påpekar att även små saker kan främja delaktigheten och att det inte är samma för alla.

I intervjun och analysen framkom det vilken stor roll tredje sektorn har i att erbjuda kvinnor med flyktingbakgrund möjligheter att vara mer delaktiga i samhället. Ändå kan denna studie inte bedöma hur mycket verksamhet det finns i praktiken och hur bra det når till just vår målgrupp. Om **idrottstjänster** framhävs i programmet att "motion är en bra fritidsaktivitet, eftersom begränsade språkkunskaper inte kan hindra någon från att delta i idrottsföreningarnas verksamhet eller de tjänster som stadens idrottsväsende erbjuder" (Borgå stad 2022, s. 17). Generellt stämmer det säkert, men om man fokuserar på kvinnorna med flyktingbakgrund, så har de flesta kanske inte gjort någon idrott i hemlandet. Det betyder att hela obekanta infrastrukturen och att ta sig ut i en främmande grupp människor, deras språk man inte pratar, kan vara en hög tröskel. Ändå verkar idrottstjänsterna vara medvetna om det eftersom de "arbetar kontinuerligt och långsiktigt med olika aktörer i syfte att inkludera målgrupper, såsom kvinnor med invandrarbakgrund" (Borgå stad 2022, s. 17). Dessutom påstår idrottstjänsterna att det är "lätt att knyta kontakter" (Borgå stad 2022, s. 17) i idrotts grupper och träning, eftersom de ordnas regelbundet.

8.2 Utvecklingsidéer

Utvecklingsidéer kom från de intervjuade professionella själva samt skapades baserade på de nämnda utmaningarna.

På makronivån behövs en minskning av den strukturella diskrimineringen och ojämlikheten. Kvinnor med flyktingbakgrund behöver få en starkare röst. Social- och hälsovård är i behov av större resurser för att ge de professionella mer tid åt klienterna. Information borde finnas på olika språk, förutom finska och svenska också på engelska och selkosuomi. Detta gäller särskilt på digitala plattformar av olika tjänster, men också fritidsaktiviteter, som ofta bara presenteras på finska. Att använda sig av andra språk där kunde sänka tröskeln att delta för människor som inte pratar (mycket) finska.

De bristande datorkunskaperna som också behövs för arbetslivet, kunde mötas med särskilda datorkurser, som kanske också just har kvinnor som målgrupp och erbjuder att ta med barnen eller en barnavård på plats. Överhuvudtaget kunde tillgänglighet av olika kurser, grupper etc. ökas om det fanns denna möjlighet samtidigt som det också kan öka kontakten mellan kvinnorna med flyktingbakgrund och den finska majoritetsbefolkningen.

För att förbättra tillgången till arbetsmarknaden krävs ett bättre samarbete med arbetsgivarna i regionen och projekt eller workshop som tar just kvinnor med flyktingbakgrund som målgrupp och orienterar sig efter deras behov. Volontärarbete kunde värdesättas mer av stat eller kommunen och fungera som alternativ sysselsättning och på så sätt stärka kvinnornas delaktighet, samt ge möjlighet till mera kontakt mellan olika befolkningsgrupper.

(Kvinnliga) erfarenhetsexperter eller kulturexperter, som har levt i Finland i några år skulle kunna användas som sakkunniga i nätverksmöten eller planering av tjänster. De fungerar då som en röst för kvinnorna med flyktingbakgrund, men också som en nyckelperson i att skapa kontakter och orienterar sig i närmiljön. De kunde följa med till olika grupper eller fritidsaktiviteter och sänker på det sättet tröskeln. Detta skulle dock inte nödvändigtvis ske på ett frivilligt basis, men som betalda anställda av kommunen eller välfärdsområdet.

Den sista aspekten beträffar mentala hälsan och mentalvård. Fast det inte nämndes i intervjuerna, så nämndes dock i integrationsprogrammet, att människor med invandrabakgrund är mer förekommande i en sårbarare livssituation rörande deras mentala hälsa samtidigt som mentalvårdstjänster är mer svårtillgängliga. Själva kvinnornas motivation och ork att vara mer delaktiga i samhället beror ändå också på deras mentala hälsa. Det kunde alltså utvecklas mer verksamhet angående detta område, som till exempel workshops eller

stödgrupper, samt att det behövs en strukturell förändring i mentalvården och dess tillgänglighet.

8.3 Framtida forskning

Forskningen fokuserade sig på socialarbetare och socialhandledares synvinkel på delaktigheten i samhället av kvinnorna med flyktingbakgrund. En aspekt som missades i intervjuerna var att närmare diskutera Borgås *Program för att främja invandrades integration 2022–2024*. Programmet är en plan och det framkommer inte på vilket sätt den fungerar eller hur tillgänglig verksamheten är i praktiken. Särskilt när det gäller den verksamheten som riktar sig till just kvinnorna med invandrarbakgrund eller hemmaföräldrar, skulle det vara spännande att veta hur verksamheten ser ut i verkligheten.

Ett viktigt perspektiv för att ge bättre svar på både frågan om vad delaktighet betyder och hur den kan förbättras, skulle vara att intervjua kvinnorna med flyktingbakgrund i Borgå stad själva och kanske också jämföra hur länge de har varit i Finland. Vidare skulle det vara intressant att intervjua organisationer inom tredje sektorn, andra socialtjänster eller basservicen för att se hur de bedömer situationen. Speciellt vuxensocialarbete lyfts fram i *Program för att främja invandrades integration 2022–2024*: ”Inom vuxensocialarbetets tjänster främjas och stärks invandrarens delaktighet i samhället” (Borgå stad 2022, s. 12). Inom intervjuerna framkom det att de professionella har ännu mindre tid för de enskilda klienterna. Det skulle vara viktig att kunna jämföra hur de upplever delaktigheten av kvinnorna med flyktingbakgrund och vilken ställning det intar i deras verksamhet.

Med SOTE-reformen som tog plats efter årsskiftet förändrade sig strukturerna och ansvarsfördelningar hos invandrarenheten. Förhoppningsvis kan denna forskning fungera som en kartläggning av aspekter som borde beaktas när det gäller främjandet av delaktighet bland kvinnor med flyktingbakgrund. Samtidigt skulle det löna sig att göra en uppföljande studie efter de nya strukturerna i Social- och Hälsovården då de har varit i bruk under en längre tid.

Litteraturförteckning

- Albrecht, C., Pérez, M. H. & Stitteneder, T. (2021). The integration challenges of female refugees and migrants: where do we stand. *CESifo Forum* 22(2), 39–46.
- Berry, J.W. (1997). Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46 (1), 5-68. <https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x>.
- Borgå stad (2022). *Program för att främja integrationen av invandrare 2022–2024*, <https://www.porvoo.fi/app/uploads/2022/01/Program-for-att-framja-integrationen-av-invandrare-2022-2024.pdf>.
- Borgå stad (u.å.). *Invandrare*. <https://www.porvoo.fi/sv/halsa-och-valfard/socialarbete/invandrare/>.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3. uppl.). Liber.
- Diaz, J. A. (1993). *Choosing integration: a theoretical and empirical study of the immigrant integration in Sweden*. Reprocentralen, HSC.
- Diaz, J. A. (1997). *Primärintegration och bidragsberoende: studie av integration och tidigt bidragsberoende inom det kommunala flyktingmottagandet*. Statens invandrarverk.
- Doel, M. & Shardlow, S. (2005). *Modern social work practice: teaching and learning in practice settings* (3 uppl.). Ashgate.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad* (5 uppl.). Wolters Kluwer.
- Galletta, A. & Cross, W. (2013). *Mastering the Semi-Structured Interview and Beyond: from Research Design to Analysis and Publication*. New York University Press.
- Gustafsson, A-K., Fabricius, L., Avdeitchikova, S. (2021). *Kvinnor som inte deltar i integrationsprogram*. Nordiska Ministerrådet. <http://dx.doi.org/10.6027/temanord2021-514>.
- Hancock, A.-M. (2016). *Intersectionality: An Intellectual History*. Oxford University Press.
- Helsingfors Universitet (2021a). *Praktikforskning i socialt arbete I*. <https://studies.helsinki.fi/studieutbud/cu/hy-CU-118315502-2021-08-01>.
- Helsingfors Universitet (2021b). *Praktikforskning i socialt arbete II*. <https://studies.helsinki.fi/studieutbud/cu/hy-CU-118315423-2021-08-01>.
- Lag om främjande av integration (2010:1386). Inrikesministeriet. <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20101386>.

- Jämställdhetsmyndigheten (2022). *Stärkta möjligheter genom samverkan – insatser för att underlätta utrikes kvinnors inträde på arbetsmarknaden* (2022:13). <https://jamstalldetsmyndigheten.se/media/s5wdbimq/rapport-sta-rkta-mo-jligheter-genom-samverkan.pdf>.
- Julkunen, I. (2014). Praktikforskning i ett relationsperspektiv. *Janus*, 22(1), 77–83.
- Kainat, Eskola, E.-L., & Widén, G. (2022). Sociocultural barriers to information and integration of women refugees. *Journal of Documentation*, 78(5), 1131–1148. <https://doi.org/10.1108/JD-05-2021-0107>.
- Kieseppä, V., Tornainen-Holm, M., Jokela, M., Suvisaari, J., Gissler, M., Markkula, N., Lehti, V. (2020). Immigrants' mental health service use compared to that of native Finns: a register study. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 55(4), 487–496. <https://doi.org/10.1007/s00127-019-01774-y>.
- Kohli, A. (04.07.2020). "Snowballing" in Systematic Literature Review. <https://www.linkedin.com/pulse/snowballing-systematic-literature-review-amanpreet-kohli#:~:text=Snowballing%20refers%20to%20using%20the,conduct%20backward%20and%20forward%20snowballing>.
- Kompetenscentret för integration av invandrare. (2021). *Kommunens integrationsprogram främjar samarbete*. <https://kotoutuminen.fi/sv/kommunens-program-for-integrations-framjande#:~:text=Kommunen%2C%20eller%20flera%20kommuner%20tillsammans,%20%20C3%B6ver%20minst%20vart%20fj%C3%A4rde%20%20C3%A5r>.
- Krumer-Nevo, M., & Sidi, M. (2009). Power Relations in Qualitative Research. *Qualitative Health Research*, 9(2):279 – 89. Doi: 10.1177/1049732308329306.
- Krumer-Nevo, M., & Sidi, M. (2012). Writing Against Othering. *Qualitative Inquiry*, 18(4), 299–309. <https://doi.org/10.1177/1077800411433546>.
- Marttila, M. (2014). *Sosiaaliset suhteet mikro-, meso-, ja makrotasolla: Systemiteoreettinen lähestymistapa Oulun seudun 18–29-vuotiaiden nuorten aikuisten hyvinvointiin*. Lapin yliopisto.
- Mattsson, T. (2015). *Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis* (2 uppl.). Gleerup.
- Satka, M., Julkunen, I., Kääräinen, A., Poikela, R., Yliruka, L., Muurinen, H. (2016.) *Käytäntötutkimuksen taito*. Heikki Waris –institutet & Mathilda Wrede – institutet. ISBN 978-952-5616-75-0.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (22.04.2021). *Delaktighet och integration*. <https://thl.fi/sv/web/invandring-och-kulturell-mangfald/integration-och-delaktighet>.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2021). *Kotoutumisen sanasto: 1. laitos*. 2021:54. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163545/TEM_2021_54.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

United Nations High Commissioner for Refugees (2015). *Global trends: forced displacement 2014*. <http://unhcr.org/556725e69.html>.

Intervjuguide

Delaktighet

- Vad anser du vara delaktighet?/Vad är delaktighet för dig?
- I Borgå stads program för främjande av integration nämns ”delaktighet i samhälle” som ett mål för invandrarnas integration (”att stärka hens möjligheter att delta i samhället och därigenom hens upplevelse av delaktighet”). Hur upplever du delaktighet (i samhället) bland kvinnor med flyktingbakgrund (i Borgå stad)?
- Vad är din roll i arbetet med delaktighet?/ Kan du beskriva hur det är ett tema i ditt arbete?/ Hur (be)möter du det i ditt arbete?

Möjliga barriärer och utmaningar

Evt. sammanfattar vilka de har redan nämnt och fråga efter utmaningar på nivåer de har inte ännu nämnt, t.ex.:

- Hur ser det interprofessionella/systemiska samarbetet ut när det gäller den här tema?
- Vilka utmaningar i att vara delaktiga möter kvinnorna från samhällets sida?
- Ser du också möjliga utmaningar i er egen verksamhet? (T.ex. hur enheterna struktureras/klienterna flyttar från invandrartjänsten till vuxensocialarbete?)
- Upplever du att det finns utmaningar i att vara delaktiga från kvinnornas sida? Hur ser de ut?

Hur sänker man tröskeln till att vara delaktiga?

Evt. knyta an till de specifika utmaningar de nämnde, t.ex. ”Du sa att du upplever att ... är särskilt utmanande när det gäller delaktighet. Har du någon idé hur man kunde

- Vad kan samhället göra för att dessa kvinnor ska bli mer motiverade till delaktighet?
- Hur skulle du vilja att arbetsfördelningen såg ut?
- Kan du ge något exempel på tidigare insatser som varit lyckade?
- Om du hade alla resurser som fanns, vad skulle du erbjuda?
- Känner du till best practice exempel från andra kommuner?
- Vad skulle du behöva i ditt arbete för att kunna sänka tröskeln/stöda kvinnorna att vara mera delaktiga?

**Informationsbrev och förfrågan om medverkan i en intervjustudie med titeln:
Främjandet av delaktighet bland kvinnor med flyktingbakgrund i Borgå stad**

Hej!

Vi är tre magisterstudenter som studerar socialt arbete vid Helsingfors universitet som ska utföra en praktikforskning i samarbete med Borgå stads invandrantjänster. Vårt syfte med studien är att identifiera möjligheter att sänka tröskeln för delaktighet i samhället bland kvinnor med flyktingbakgrund i Borgå stad. Forskningsdatan kommer att insamlas i form av semi-strukturerade intervjuer med socialarbetare och socialhandledare från Borgås invandrantjänster och vuxen socialt arbete. Vår förhoppning är att resultatet från denna praktikforskning kan medföra nya kunskaper om hur delaktigheten bland kvinnor med flyktingbakgrund kan främjas. Resultatet från studien kommer leda till en rapport samt en poster som kommer presenteras till Borgå stads invandrantjänster och vuxen socialt arbete samt vid Helsingfors universitet.

Deltagandet i studien innebär att en intervju kommer att genomföras online via Microsoft Teams. Intervjun beräknas att pågå mellan 30–60 minuter och kommer att spelas in för att sedan transkriberas och analyseras. Informationen som framkommer i intervjuerna kommer att hjälpa oss att skapa en större förståelse från de professionellas åsikter på dessa enheter i Borgå stad. Informationen kommer hanteras konfidentiellt vilket innebär att alla deltagare förblir anonyma och uppgifterna behandlas i överensstämmelse med de etiska ställningstagandena.

Medverkandet i studien är frivilligt och du kan närsomhelst välja att avsluta ditt deltagande.

Om du väljer att medverka i vår studie skicka gärna mail till **marianna.valkama@helsinki.fi** för att schemalägga en tid för intervjun. Intervjuerna kommer att ske under november månad 2022.

Forskarstudenter: Christina Klahr, Marianna Valkama, Pontus Vilhelmsson

Kontaktperson i Borgå:

Heidi Svenfelt

Socialarbetare inom invandrantjänsterna

heidi.svenfelt@porvoo.fi

Handledare:

Ilse Julkunen

Professor vid statsvetenskapliga fakulteten

Ilse.Julkunen@helsinki.fi

Skriftligt informerat samtycke till medverkan i praktikforsknings studien: Främjande av delaktighet bland kvinnor med flyktingbakgrund i Borgå stad

Jag har blivit informerad om studiens syfte och hur informationen kommer att hanteras. Jag är medveten om att mitt deltagande är frivilligt och att jag kan avbryta min medverkan närsomhelst utan delge orsak. Jag samtycker till att delta i denna praktikforskning som gäller främjandet av delaktighet bland kvinnor med flyktingbakgrund i Borgå stad.

Ort och datum: _____

Underskrift: _____